

RERAM პროექტი:

რესურსების ეფექტიანობა ყოველთვის მომგებიანი სიტუაციაა

ევროკავშირის ფარგლებში მერქანზე მზარდი მოთხოვნა დღეს უკვე ძლიერ გავლენას ახდენს აღმოსავლეთ ევროპის მეზობელი ქვეყნების, მაგალითად საქართველოს, მოლდოვისა და უკრაინის ნაწილობრივ შესწავლილ ტყეებზე. არამდგრადი მეტყვეობა, ტყეების ჭარბი ექსპლუატაცია, ადგილობრივ დონეზე ხე-ტყის არაეფექტიანი გადამუშავება და მოხმარება რისკის ქვეშ აყენებს ამ უაღრესად მნიშვნელოვან რესურსს. ამის საპასუხოდ, ევროკავშირმა დაიწყო ახალი პროექტი, რომელმაც ხელი უნდა შეუწყოს ადაპტირებული გადაწყვეტილებების მიღებას «აღმოსავლეთ ევროპის ხე-ტყის გადამამუშავებელი საწარმოებში რესურსებისა და ნედლეულის ეფექტურად გამოყენებასთან» დაკავშირებით. პროექტი, რომელიც დაფინანსდა FP7-ფარგლებში, ორწლიანია და მისი ბიუჯეტი თითქმის 1 მილიონ ევროს შეადგენს, რომელსაც კოორდინაციას უწევს Wald Zentrum (მიუნსტერი, გერმანია). ზოგადად ტყეებს, მერქანს კონკრეტულად, არსებითი მნიშვნელობა აქვს კაცობრიობის გადარჩენისათვის. მთელ მსოფლიოში, მერქნის წარმოების წლიური მოცულობა აჭარბებს ლითონის, ალუმინისა და ბეტონის წარმოებას. ტყე საოცრად უნივერსალურია; იგი არის განახლებადი, რეციკლირებადი, ხელახლა გამოყენებადი და გაწმენდადი რესურსი და ამათან საზოგადოებას სთავაზობს მრავალრიცხოვან ეკოლოგიურ პროდუქტს. მეტიც, მერქნის თვითაღდგენის უნარის გამო მნიშვნელოვნად გაიზარდა მოთხოვნა ხე-ტყის ნედლეულზე.

თუმცა, ადამიანთა უმეტესობამ არ იცის რომ მერქანი ევროპაში უფრო და უფრო დეფიციტური ხდება. ევროპაში «მერქნის დანაკლისი» 2020 წლისათვის საგარაუდოდ მიაღწევს სამასალე მერქნის 853 მილიონ კუბურ მეტრს, ხოლო სათ-ბობი ენერგიის მიღების თვალსაზრისით კი 585 მილიონ კუბურ მეტრს, რაც წელიწადში დაახლოებით მერქნით სავსე 55 მილიონ სატვირთო მანქანას შესაბამება.

ამიტომაც არის ტყის ბუნებრივი რესურსების დაცვა და ხის ნედლეულის მდგრადი გამოყენების ხელშეწყობა დღეს ჩვენი საზოგადოების ერთ-ერთი მთავარი გამოწვევა. RERAM ძირითადი მიზანია ტყეზე დამოკიდებული სექტორის რესურსების ეფექტიანობის გაუმჯობესება, ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის ქვეყნებში. პროექტი აერთიანებს 11 პარტნიორ ორგანიზაციას გერმანიაში, ავსტრიაში, ბელგიასა და პოლონეთში (ევროკავშირის წევრი ქვეყნები) და უკრაინაში, მოლდოვაში, საქართველოში, აზერბაიჯანსა და სომხეთში (ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის წევრი ქვეყნები). RERAM მიმართულია ხე-ტყის გადამამუშავებელ მცირე და საშუალო ზომის საწარმოებზე, რომლებიც, როგორც ზოგადად, ასევე თითოეული თანამშრომლის დონეზე, არაეფექტიანად მოიხმარენ ნედლეულს. კომპანიები სარგებელს ნახავენ ეფექტიანობის სასწავლო შემოწმებით, სასწავლო და სანვრთნელი ღონისძიებების ჩატარებით, რის შედეგადაც გაიზრდება ცნობიერება მერქნული რესურსების ეფექტიანობის შესახებ და მოხდება პრაქტიკული გადაწყვეტილებების დემონსტრირება ნედლეულის მდგრადი მოხმარებისათვის. ფართო საზოგადოებრივი გავრცელებისა და ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის რეგიონში თანამშრომლობის მეშვეობით, პროექტი კიდევ უფრო მეტად შეუწყობს ხელს ამ გადაწყვეტილებებს, რომლებიც გააძლიერებენ ტყეზე ორიენტირებული სექტორის შიდა ზრდის პოტენციალს.

პროფესორი ანდრეას შულტე, პროექტის კოორდინატორი, ხაზს უსვამს რესურსების ეფექტიანობის ხელსაყრელობას ყველა საწარმოსთვის: «ნაკლები რესურსების გამოყენებით უფრო მაღალი შედეგის მიღება ყოველთვის აისახება წარმოების ნაკლებ ხარჯში და კლიმატის უკეთ დანახვაში. RERAM-თან ერთად, ჩვენ გვინდა ვაჩვენოთ შესაძლებლობები და ევროკავშირიდან მოვახდინოთ მოწინავე გამოცდილების გადმოტანა (დანერგვა) ჩვენს მეზობელ აღმოსავლეთ ევროპულ ქვეყნებში. რესურსების ეფექტიანობა ყოველთვის მომგებიანი სიტუაციაა, როგორც კომპანიებისათვის, ასევე გარემოს, კლიმატისა და ზოგადად ჩვენი საზოგადოებისათვის».

საკონტაქტო ინფორმაცია
დ. აღმაშენებლის გამ. N 150
თბილისი, 0112, საქართველო
ტელ: +995 32 2253649/2253638
www.rec-caucasus.org

ივნისი | 2014

1

ტყის მდგრადი მართვა მწვანე ეკონომიკის განვითარებისთვის ცენტრალურ აზიასა და კავკასიაში

სარჩევი

- ▶ ტყის მდგრადი მართვა მწვანე ეკონომიკის განვითარებისთვის ცენტრალურ აზიასა და კავკასიაში
- ▶ საპარტველოს ტყეები, მერქნული რესურსი და მოსახლეობის შერეული უზრუნველყოფის საკითხები
- ▶ ეროვნული სამუშაო შეხვედრა თემაზე „ტყის მდგრადი მართვა მწვანე ეკონომიკისთვის“ და შემდგომი საწვრთნელი სემინარი.
- ▶ ნედლეულისა და რესურსების ეფექტურობის ინოვაცია: კვლევა ხარვეზების აღმოსფხვრელად (RERAM)

პროექტის შესახებ

სუსტი ინსტიტუტები, დაბალი შემოსავალი და შეზღუდული ადამიანური რესურსების ნაკლებობა მწირ ინფორმაციასთან ერთად, არის ტყის არამდგრადი მართვის მთავარი მიზეზები განვითარებად ქვეყნებში. არაეფექტიანი მეტყვეობა და ტყეების ჭარბი ჭრა სერიოზული საფრთხეა და ხშირად მიგყავართ ტყეების დეგრადაციამდე. პასუხად, 2013 წლის ივლისში UNECE და FAO დაიწყო ერთობლივი პროექტი „ტყის მდგრადი მართვა მწვანე ეკონომიკის განვითარებისთვის ცენტრალურ აზიასა და კავკასიაში“. პროექტი, რომლის ხანგრძლივობაც ორი წელია, დაფინანსებულია ევროკავშირის მიერ და მას კოორდინირებას უწევს UNECE/FAO (გაეროს ევროპული ეკონომიკური კომისია / სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაცია) ერთობლივი მერქნისა და ტყის კომიტეტი.

ჯანმრთელი ტყის სექტორი გადამწყვეტ როლს თამაშობს მწვანე ეკონომიკის განვითარებაში, როგორც აღნიშნულია საბოლოო დოკუმენტში. ნახშირბადის ინტენსიურად გამოყენება, არაგანახლებადი რესურსებისა და წიაღისეული საწვავის ნაცვლად ხის პროდუქტების გამოყენება კიდევ უფრო ზრდის ტყის სექტორის წილს მწვანე ეკონომიკაში. გარდა ამისა, ტყეები წარმოადგენს ძირითად ძალას გარემოს დასაცავად (ჰაერისა და წყლის დაბინძურება, ნიადაგის ეროზია) და ისეთი ბუნებრივი კატასტროფების გავლენის შესამცირებლად, როგორცაა მეწყერი, ზეავი და წყალდიდობა.

თუმცა, ტრანზიტულ ქვეყნებში და განსაკუთრებით ცენტრალურ აზიასა და კავკასიაში, ტყის სექტორის სრული პოტენციალი სრულად არ არის გამოყენებული. ამ ქვეყნების უმრავლესობაში ტყის დეგრადაცია რჩება სერიოზულ პრობლემად და ხშირად იწვევს ტყეების დეგრადაციასა და ეროზიას. ამას დიდი გავლენა აქვს თემებსა და მათ საარსებო წყაროზე.

პროექტი დაიწყო 2013 წლის ივლისში, მიზნად ისახავს ხელი შეუწყოს ამ რეგიონში ქვეყნების ეროვნულ შესაძლებლობებს, რათა გაძლიერდეს ამ ქვეყნების სატყეო სექტორის მიერ შეტანილი წვლილი მწვანე ეკონომიკის განვითარებაში, ტყის მდგრადი მართვის გზით. პროექტის კონსორციუმი შედგება შვიდი ქვეყნისგან: სომხეთი, აზერბაიჯანი, საქართველო, ყაზახეთი, ყირგიზეთი, ტაჯიკეთი და უზბეკეთი. პროექტი ხორციელდება რეგიონული პარტნიორობით, UNECE და FAO არსებული რეგიონული ქსელის მეშვეობით. საქართველოში პროექტს კოორდინირებას უწევს კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრი (RECC).

პროექტი დაეხმარება ქვეყნებს აღმოფხვრან მთავარი ხარვეზები შესაძლებლობებში ცოდნის მიწოდების, შესაძლებლობების გაძლიერების, ტრენინგის მასალებისა და საკონსულტაციო სერვისების გზით:

- ტყის სექტორის პოლიტიკისა და ინსტიტუტების გაძლიერება, მწვანე ეკონომიკაში ტყის მდგრადი მართვის კონტრიბუციის შეთანხმების წახალისება და კლიმატის ცვლილების შეზღუდვის შეზღუდვის გზით;
- სამოქმედო გეგმების შემუშავება და ტყის მდგრადი მართვის განხორციელება სამ პილოტურ ქვეყანაში;
- ტყის მდგრადი პროდუქტების, მათ შორის ბიომანერების წარმოების ხელშეწყობა;

საქართველოს ტყეები , მერქნული რესურსი და მოსახლეობის შეშით უზრუნველყოფის საკითხები

ინტერვიუ ეროვნული საბჭეო სააგანტოს უფროსთან ბიძინა გიორგობიანთან

-მოკლედ გავგაცანით საქართველოს ტყეების მდგომარეობა და სატობოი შეშით მოსახლეობის უზრუნველყოფის გავლენა, ტყეების დღევანდელ მდგომარეობაზე

-საქართველოს ტყეების 97-98% ბუნებრივი წარმოშობისაა, მათი შემადგენლობა და სხვა მახასიათებლები განაპირობებენ მდიდარ ბიოლოგიურ მრავალფეროვნებას. საქართველოს ტყეებში დაახლოებით 400-მდე სახეობის ხე და ბუჩქი იზრდება. საქართველოს ტყეებში 61 ადგილობრივი და 43 კავკასიის რეგიონისათვის დამახასიათებელი ენდემური სახეობებია გავრცელებული. ბოლო 25 წლის განმავლობაში ტყეების მდგომარეობა მნიშვნელოვნად გაუარესდა, ამის ერთ-ერთი მიზეზია შეშის ალტერნატიული ენერგომატარებლების სიძვირე. პრობლემატურია ასევე, ქვეყნის მასშტაბით ტყის რესურსის რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მდგომარეობის შესახებ მონაცემების არარსებობა, რაც აძნელებს სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებების სრულყოფილად დაგეგმვისა და ტყითსარგებლობის ეფექტიანად განხორციელების საშუალებას, მათ შორის, სატობოი შეშით მოსახლეობის უზრუნველყოფას.

-რა მდგომარეობაა ტყეთსარგებლობის სფეროში?

-ტყეებში მერქნული რესურსებით სარგებლობის რაციონალურად რეგულირება, ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პრობლემაა. მერქნული რესურსებით სარგებლობის მოცულობის განსაზღვრისას გასათვალისწინებელია, გარემოს ეკოლოგიური წონასწორობის და ტყის მრავალმხრივი სასარგებლო ფუნქციების (წყალმარეგულირებელი, ნიადაგდაცვითი, საკურორტო-გამაჯანსაღებელი და სხვა) შენარჩუნება-გაუმჯობესება. ნიშანდობლივია ის გარემოებაც, რომ სააგენტოს გამგებლობაში არსებული ტყეების საშუალო წლიური შემატება 3.4 მილიონ კბმ-ია, ხოლო, უახლოეს წლებში განსაზღვრული ყველა სახის ჭრებით მოსაჭრელი ხე-ტყის ოდენობა ერთ მილიონ კბმ-ს არ აღემატება, ანუ შესაძლებელია მოიჭრას მთელი შემატების 29%, რაც საშუალოდ 1 ჰა-ზე 0,52 კბმ-ს შეადგენს. ეს უკანასკნელი მაჩვენებელი ევროპის ქვეყნებში 2,5 კბმ-ით განისაზღვრება. მოთხოვნილება, რომელიც არსებობს საქართველოს ხე-ტყის ბაზარზე, მათ შორის სატობოი შეშის მოთხოვნილება, მეტ-ნაკლებად სტაბილურია. 2010-12 წლებში ლეგალურ ხე-ტყეზე მოთხოვნილების შემცირება, რომელსაც გვანჯიან ოფიციალური წყაროები, გამოწვეული იყო ტყით სარგებლობის

არასრულფასოვანი ორგანიზაციით. 2013 წელს მერქნული რესურსის გაცემის მაჩვენებლების და მოპოვებული მოცულობის ზრდა, გამოწვეულია ტყით სარგებლობის ორგანიზაციის სრულყოფის კუთხით სააგენტოს მიერ გაწეული მუშაობის, აგრეთვე კონტროლის გააქტიურებით. 2013 წელს გამოყოფილია 446 254.4 კბმ. მოცულობის სოციალური ჭრის ტყეკაფები, სოციალური ჭრით მეორე ხარისხის მერქნული რესურსი მიიღება, რომელიც ძირითადად გამოიყენება სატობოი მიზნით, სოციალური ჭრით მიღებული მერქნული რესურსიდან მეორე ხარისხისაა წარმოადგენდა 436 957.6 კბმ. ხე-ტყის დამზადების ბილეთით გაყიდულია 554 680.8 კბმ (მ.შ. 536 552.8 კბმ. II ხარისხის ხე-ტყის მიღების მიზნით), ხოლო ათვისებულია 504 451.1 კბმ, მათ შორის, 482 239.3 კბმ. II ხარისხის ხე-ტყის მიღების მიზნით, ხე-ტყის დამზადების ბილეთით გაყიდული და ათვისებული მოცულობის მეტობა გამოყოფილი ტყეკაფების მოცულობებთან, გამოწვეულია წინა წლებში გამოყოფილი და ათვისებული ტყეკაფების ათვისების ხარჯზე.

-როგორც ცნობილია, შეშით უზრუნველყოფის ერთ -ერთი პრობლემაა საბჭეო გზების ნაკლებობა, რა მდგომარეობაა ამ მხრივ?

-ეფექტიანი ტყის მართვის და ტყეთსარგებლობის ერთ-ერთი წინაპირობაა კარგად დაგეგმილი სატყეო-სამეურნეო გზების ქსელი, ევროკავშირის განვითარებული მეტყევეობის ქვეყნებში, მაგ. გერმანიაში 1 კვ.კმ სატყეო-საექსპლუატაციო ფართობზე მოდის 2,5 კმ. სატყეო-სამეურნეო მნიშვნელობის გზა. ხოლო საქართველოში - ყოველ 1 კვ.კმ საექსპლუატაციო ფართობზე - მხოლოდ 0,5 კმ. 2013 წელს შიდა ქართლის რეგიონში (ხაშურის სატყეოში), მუნიციპალური განვითარების ფონდის დაფინანსებით მოხდა 10 კმ-მდე სატყეო სამეურნეო გზის რეაბილიტაცია. კახეთის რეგიონში, თელავის რაიონში სოფ. ვარდისუბანთან განხორციელდა 1,3 კმ სატყეო გზის მშენებლობა-რეაბილიტაცია. სატყეო გზების გაყვანა გაგრძელდა 2014 წელსაც, გაყვანილ იქნა სატყეო გზები საერთო სიგრძით 35 კილომეტრი, მათ შორის რაჭაში, ქვემო ქართლის რეგიონში, იმერეთსა და სამცხე ჯავახეთში.

ერთდინი საწვრთნალი საშუაო შეხვედრის ძირითადი თემაი იყო:

- სატყეო სამოქმედო გეგმის ხელშეწყობი პრინციპების, უნარებისა და მეთოდების გადახედვა, მწვანე ეკონომიკის ხელშეწყობისთვის;
- მონაწილეობითი პროცესის გეგმისა და მეთოდების შემუშავება, ტყის სამოქმედო გეგმის შესამუშავებლად, მწვანე ეკონომიკის ხელშეწყობისთვის საქართველოში;
- სამუშაო ჯგუფის შექმნა, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება კოორდინირებისა და სამუშაო გეგმის შემუშავების პროცესზე.

3. საშუაო შეხვედრების პროცესი და მიდგომა

ეროვნულ სამუშაო შეხვედრაზე, ტრენინგის სტრუქტურა დამოკიდებული იყო სატყეო პოლიტიკის, ან სტრატეგიის შემუშავების იდეალური პროცესის სახელმძღვანელოზე; ასევე, თითოეულ ეტაპზე შესაბამისი მეთოდის ამუშავებაზე, რომელთა გამოყენებასაც შეძლებენ მონაწილეები სატყეო სამოქმედო გეგმის შემუშავების თავიანთ პროცესში. პირველი ეტაპი - ანალიზი, მოიცავდა მონაწილეობითი მეთოდების ფართო სპექტრს, რომლებიც შექმნილია მწვანე ეკონომიკის პრინციპების საწინააღმდეგო პოლიტიკის განსახილველად და შესაფასებლად; დაინტერესებულ მხარეთა დარუკების საგარჯიშოს ჩასატარებლად და შემდეგ, ანალიტიკური მონაწილეობითი ინსტრუმენტების გამოსაყენებლად, რომლებიც შექმნილია მეტყევეობის სრული პოტენციალის ბარიერებისგან გათავისუფლების საცდელად. მეორე დღეს გამოითქვა იდეები, თუ როგორ შეიძლება ძირითადი ბარიერების დაძლევის ხელშეწყობა, ინფორმაციის მოგროვება და მართვა, ხის ენერგიის განვითარება.

მეორე დღის მიწურულს დაინტერესებულ მხარეთა მოლაპარაკებებისა და პოლიტიკის პრიორიტეტებისა და საუკეთესო მეთოდები შემუშავდა.

ტრენინგის შემდეგი ეტაპი ფოკუსირებული იყო პოლიტიკის თანამიმდევრულ ზოგად აღწერაზე, რაც ასახავდა შედეგებს ანალიტიკური და მოლაპარაკებითი ეტაპებიდან. მთლიანი სამუშაო შეხვედრა დაფუძნებული იყო მონაწილეების მიერ მათივე კონტექსტის ანალიზზე, სამუშაო შეხვედრა ზუსტად მიყვებოდა იმ თემებს, რაც რელევანტური იყო მონაწილეთათვის, როგორცაა-საქართველოს მეტყევეობა, სადაც დამატებით ინფორმაციად გამოყენებული იქნა სხვა ქვეყნების სატყეო პოლიტიკის მაგალითები.

ეროვნული სამუშაო შეხვედრის მესამე დღეს მონაწილეებმა მიიღეს გამონევა - წარმოედგინათ ტყის სტრატეგიის ძირითადი პრინციპები, რომლებიც სრულ თანხვედრაში იქნებოდა მწვანე ეკონომიკის პრინციპებთან და შეფასებულყოფი სხვადასხვა დაინტერესებული მხარის ინტერესებიდან გამომდინარე.

საწვრთნელი სემინარის მიდგომა ექსპერტთა სამუშაო შეხვედრის წახალისება იყო, და არა სასწავლო ტრენინგი. ეს წახალისებელი მიდგომა მიზნად ისახავდა იმის უზრუნველყოფას, რომ სემინარის შედეგები მთლიანად მონაწილეთა მოცდილებებზე ყოფილიყო დაყრდნობილი, ასევე, ეს შედეგები რელევანტური იქნებოდა ეროვნული კონტექსტისა. საწვრთნელი სემინარის პროცესი მოიცავდა ეროვნული სამუშაო შეხვედრის მიგნებების განხილვას, ძირითადი ხარვეზების აღმოჩენას მეტყევეობაში, მწვანე ეკონომიკასთან მიმართებაში გასაანალიზებლად. მეორე ნაბიჯი იყო იმ უნარების, მიდგომებისა და ქცევის იდენტიფიკაცია, რომლებიც აუცილებელია სამოქმედო გეგმის შემუშავების პროცესის კარგი ფასილიტატორისთვის. ეს გავითდა იმისათვის, რათა მონაწილეებს კარგად გაეაზრებინათ მონაწილეობის საფუძვლები, სანამ გადავიდოდნენ სამოქმედო გეგმის შემუშავებაში, სხვადასხვა დაინტერესებული მხარის ჩართვის მეთოდებზე. შემდეგი ეტაპი იყო პროცესის გეგმის შემუშავება, რომელიც განსაზღვრავდა, თუ როგორ უნდა ყოფილიყო ორგანიზებული ძირითადი ინფორმაცია, ხარვეზების ანალიზი, საკვლევი შეკითხვები და შესაბამისი მეთოდები - კონკრეტული თემებისა და დაინტერესებული მხარეებისთვის. ეს საკითხები შემუშავდა და განხილულ იქნა მონაწილეთა მიერ.

საწვრთნელი ტრენინგის დროს, მონაწილეებმა შეიმუშავეს სატყეო სამოქმედო პროგრამის შემუშავების პროცესის გეგმა მწვანე ეკონომიკის ხელშეწყობისთვის.

-თუ არსებობს შავი მონაცემები საერთო მონაცემთა ბაზა?

-2013 წელს საქართველოს ტერიტორიაზე მერქნული რესურსით უზრუნველყოფის დარეგულირების მიზნით, „ტყითარებლობის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 20 აგვისტოს №242 დადგენილებაში შევიდა ცვლილებები, რითაც შედარებით დარეგულირდა მერქნული რესურსის გაცემის საკითხები. ამ ცვლილებების შესაბამისად, კალენდარული წლის (1 იანვრიდან 31 დეკემბრამდე) განმავლობაში საშუალოდ მერქანი, ერთ კომლს შესაძლებელია მიეცეს არა უმეტეს 7 მ3-ს ოდენობით. ამ მიზნით, თვითმართვლობის ორგანოებმა სააგენტოში წარმოადგინეს ფაქტობრივად მაცხოვრებელი კომლის (ოჯახის) წარმომადგენლის (სახელი, გვარი, პირადი ნომერი) სიები. აღნიშნული ინფორმაციის საფუძველზე, შეიქმნა ფაქტობრივად მაცხოვრებელი კომლების (ოჯახის) წარმომადგენლების ერთიანი ბაზა - ადგილობრივი თვითმართვლობის ორგანოების მიერ გადმოგზავნილი ფაქტობრივად მაცხოვრებელი კომლის (ოჯახის) წარმომადგენლის სიებს ჩაუტარდა ანალიზი, მოხდა კომლის (ოჯახის) წარმომადგენლის (სახელი, გვარი, პირადი ნომერი) ელექტრონულ სისტემაში ატვირთვა. ელექტრონულ სისტემაში სააგენტოს მიერ ასახულია ინფორმაცია 537 002 კომლის წარმომადგენლის თაობაზე.

-როგორ მიმდინარეობს საქართველოს დონორ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა და რა მიმართულებით?

-საბუღალტრო დარგში მიმდინარე პროცესებსა და დაგეგმილ ღონისძიებებში საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციების ჩართულობის მიზნით, მათი საქმიანობის კოორდინაციის და ღონისძიებების დაგეგმვის, ასევე მათი განხორციელების უზრუნველსაყოფად, 2013 წლის 19 ივლისს შეიქმნა დონორთა საკოორდინაციო საბჭო. ჩატარდა რამდენიმე სამუშაო შეხვედრა და მომზადდა მატრიცა, რომლის მიხედვითაც განისაზღვრა კონკრეტული მიმართულებები და ღონისძიებები, რომელთა განხორციელებაც მოხდება აღნიშნული ორგანიზაციების მონაწილეობით. გაღრმავდა თანამშრომლობა საქართველოში მოქმედ დონორთა ძირითად წარმომადგენლობებთან:

გერმანიის თანამშრომლობის კავშირი (GIZ),
ავსტრიის განვითარების სააგენტო (ADA),
გაეროს განვითარების პროგრამა (UNDP),
მსოფლიო ბანკი (WB),
ბუნების კონსერვაციის საერთაშორისო კავშირი (IUCN),
ბუნების დაცვის მსოფლიო ფონდი (WWF).

თანამშრომლობა მიმდინარეობს შემდეგი მიმართულებებით:

- 1) საბუღალტრო მონიტორინგი და სააგენტოს მუშაკთა გრძელვადიანი სწავლება-ტრენინგები (GIZ);
- 2) საბუღალტრო კონცეფციის დოკუმენტი, კლიმატის ცვლილებებთან დაკავშირებული ინფორმაციის და ღონისძიებების გათვალისწინება ტყის მართვის გეგმებში (ADA);
- 3) 2008 წელს, რუსეთ-საქართველოს შეიარაღებული კონფლიქტის დროს ხანძრით დაზიანებული ბორცოების ტყეების აღდგენა (UNDP);
- 4) საბუღალტრო კანონმდებლობის გაუმჯობესება, ტყის ლიცენზირების არსებული სისტემის ეფექტიანობის შესწავლა, ტყეების სოციალურ-ეკონომიკური შეფასება და სხვა ევროპული სამეზობლო პოლიტიკის პროგრამის FLEG 2 (ტყის კანონმდებლობის აღსრულება და მმართველობა) ფარგლებში (WB, IUCN, WWF).
- 5) ბორცო-ბაკურიანის საბუღალტრო უბნის ტერიტორიაზე დაიწყო ავსტრიის მთავრობის მიერ დაფინანსებული „კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტირებული ტყის მართვის დაგეგმვა“ - პროექტის განხორციელება, რომლის ფარგლებში განხორციელდა სააგენტოს ბაკურიანის ოფისის კეთილმოწყობა. დაგეგმილია საბუღალტრო გზებისთვის სპეციალური ინსტრუქციების მომზადება. გაეროს ევროპის ეკონომიკური კომისიის (UNECE) და FAO-ს მიერ წამოწყებული პროექტში „ტყის მდგრადი მართვა მწვანე ეკონომიკისთვის ცენტრალურ აზიასა და კავკასიაში“ საქართველო შეირჩა ერთ-ერთ საპილოტე ქვეყნად. პროექტის ხანგრძლივობა 2 წელია და იგი მიზნად ისახავს საბუღალტრო სექტორის პოლიტიკის და ინსტიტუტების პოტენციალის გაძლიერებას; ტყის და ტყის პროდუქტების მონაცემების შეგროვების მეთოდების გაუმჯობესებას და მწვანე ეკონომიკის ხელშესაწყობად სამოქმედო გეგმის განვითარებას და განხორციელებას. ამ მიზნის მისაღწევად პროექტი ითვალისწინებს ტრენინგების და სემინარების ჩატარებას, ასევე საკონსულტაციო მომსახურებას ცენტრალური აზიისა და კავკასიის ქვეყნების საბუღალტრო სექტორის წარმომადგენლებისათვის.
- 6) 2013 წლის 17-20 სექტემბერს ჩატარდა „მთების პარტნიორობის“ მე-4-ე გლობალური შეხვედრა, რომელმაც განსაზღვრა ორგანიზაციის მომავალი ოთხწლიანი სამუშაო გეგმა. ორგანიზაციის ერთ-ერთი ძირითადი მიმართულებაა თანამშრომლობა სამთო მეტყვეობის საკითხებში.
- 7) 2013 წლის 1-3 ოქტომბერს ქ.მინსკში პროგრამა FLEG 2-ის დამტკიცებისთვის პროგრამის მმართველი საბჭოს კომიტეტის სხდომაში მონაწილეობა მიიღო სააგენტოს წარმომადგენელმა და პრეზენტაცია გააკეთა ეროვნული საბუღალტრო სააგენტოს პრიორიტეტების და გატარებული ღონისძიებების შესახებ. სააგენტოს წარმომადგენლის მიერ დაყენებულ იქნა საკითხი პროგრამის ბიუჯეტის გამჭვირვალობის შესახებ.
- 8) 2013 წლის 22-23 ოქტომბერს ჩატარდა გაეროს საბუღალტრო ფორუმის (UNFF) სასესიო სხდომა, სადაც განხილულ იქნა ორგანიზაციის მუშაობის პერსპექტივები 2015 წლის შემდგომი პერიოდისთვის. ამ მიზნით, სააგენტოს მიერ შევსებული იქნა ორგანიზაციის მიერ გამოგზავნილი კითხვარი და გადაგზავნილი იქნა საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მეშვეობით. სააგენტო აქტიურად მონაწილეობს პან-ევროპულ პროცესში „ტყეები ევროპისთვის“, რომლის ძირითადი მიზანია ევროპის საბუღალტრო კონვენციის შემუშავება. 2013 წლის 7-8 ნოემბერს შევიცარიაში, უნევაში გაიმართა სამთავრობოშორისი მომლაპარაკებელი კომიტეტის შეხვედრა აღნიშნულ საკითხზე. რომელიც ორგანიზებული იყო შვეიცარიის მთავრობის მიერ. სამუშაოდ, ქვეყნები ვერ შეტყობდნენ დოკუმენტის საბოლოო ტექსტზე და ამ მხრივ მუშაობა გაგრძელდება.

ეროვნული სამუშაო შეხვედრა თემაზე „ტყის მდგრადი მართვა მწვანე ეკონომიკისთვის“ და შემდგომი საწვრთნელი სემინარი.

ეროვნული სამუშაო შეხვედრა თემაზე „ტყის მდგრადი მართვა მწვანე ეკონომიკისთვის“, საწვრთნელი სემინარი **ჩატარდა 2014 წლის 9-11 ივნისს და 2014 წლის 13 ივნისს**.

ტრენინგები არის რეგიონული შესაძლებლობების განვითარების ინიციატივის ნაწილი, რომელიც ფინანსდება UNECE და FAO მიერ. ინიციატივის მიზანია, ტრენინგებისა და პოლიტიკის კონსულტირების გზით, სპეციფიკური სტრატეგიების შემუშავება, რათა სრულად მოხდეს ტყის მდგრადი მართვის პოტენციალის გამოყენება - მწვანე ეკონომიკის განვითარებისთვის. ინიციატივის მთავარი შედეგი იქნება, ტყის სამოქმედო ეროვნული გეგმების შემუშავება მწვანე ეკონომიკის განვითარების ხელშეწყობისთვის, რომლებიც გამოყენებული იქნებიან როგორც სტრატეგიული გზამკვლევები, თუ როგორ უნდა აღმოიფხვრას ხარვეზები არსებულ მეტყვეობასა და მეტყვეობის სრულად გამოყენებულ პოტენციალს შორის, რომელიც შეესაბამება მწვანე ეკონომიკის პრინციპებს. როგორც პირველადი შესაძლებლობების განვითარებას, UNECE ექსპერტების, საერთაშორისო, რეგიონული და ეროვნული კონსულტანტების დახმარებით, პროექტი ასევე დაეხმარება ქვეყნის ეროვნულ გუნდებს, ტყის მართვის ეროვნული სამოქმედო გეგმის შემუშავებისას მწვანე ეკონომიკის განვითარების ხელშეწყობისთვის. სამოქმედო გეგმის ფორმა და ფუნქციები, მიუხედავად მწვანე ეკონომიკის ზოგადი პრინციპების ერთგულებისა, ინდივიდუალური იქნება და განისაზღვრება ქვეყნის სპეციფიკური კონტექსტისა და პრიორიტეტებიდან გამომდინარე.

გლობალურად, მთავრობებმა დააჩქარეს ცვლილებების განხორციელება შესაბამისი პოლიტიკის გატარების გზით, უფრო მდგრადი განვითარებისკენ მწვანე ეკონომიკისთვის. UNEP-ის მიხედვით, მწვანე ეკონომიკა არის ნახშირბადის დაბალი შემცველობა, რესურსების ეფექტიანობა და სოციალურად ინკლუზიური. ის ხელს უწყობს ეკონომიკურ ზრდას, სულ უფრო და უფრო ეფუძნება რესურსების მდგრად მართვასა და გამოყენებას. მაგრამ, მეორე მხრივ, მწვანე ეკონომიკა არ გულისხმობს მწვანე მიდგომების ხელშეწყობას მხოლოდ გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით. ინიციატივები ხელს უნდა უწყობდეს განვითარებას, თანაბარ ეკონომიკურ ზრდას, რათა აკმაყოფილებდეს მწვანე ეკონომიკის პრინციპებს. თუ, ტყის მდგრადი მართვის პოტენციალი სრულად იქნება გამოყენებული, შეუძლია მოგვცეს ურთიერთდაკავშირებული ნახშირბადის/კლიმატის ფართო სპექტრი, ეკონომიკური, სოციალური და ეკოლოგიური სარგებელი მდგრადობის საფუძველზე, რომელიც იდეალურად შეესაბამება მწვანე ეკონომიკის პრინციპებს. თუმცა, ბევრად მეტი უნდა გაკეთდეს, რათა უზრუნველყოფილი იყოს სატყეო სექტორის პოტენციალის სრულად გამოყენება, რაც გამოიხატება მწვანე ეკონომიკაში გადამწყვეტი როლის შესრულებით. ასევე, მეტი უნდა გაკეთდეს ხე-ტყის, როგორც განახლებადი რესურსისა და ენერგიის პროდუქტისა და პოტენციალის ასაძაღვლებლად, რომელიც ნახშირბადის თვალსაზრისით, უტოლდება და ჯონის სხვა განახლებად რესურსებს. გარდა ამისა, ტყეს, რა თქმა უნდა შეუძლია იტვირთოს მთავარი გარემოსდაცვითი ფუნქცია, წყლისა და ნიადაგის ხარისხის გაუმჯობესება, ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნება და კლიმატის ცვლილების მიტიგაცია.

საქართველოში, მეტყვეობის სტრატეგიული მიმართულება მორგებულია მწვანე ეკონომიკის პრინციპებს. საქართველოს სატყეო კონცეფცია მიღებულ იქნა 2013 წლის დეკემბერში და მიზნად ისახავდა „საქართველოს ტყეების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მანველებლების გაუმჯობესებას; ბიომრავალფეროვნების დაცვას; ტყეების ეკონომიკური პოტენციალის ეფექტურ გამოყენებას, მათი ეკოლოგიური ღირებულების გათვალისწინებით, ტყის მართვასთან დაკავშირებულ საკითხებში საზოგადოების მონაწილეობასა და მიღებული სარგებელის სამართლიან განაწილებას“. მაშინ, როცა ქვეყნის ტერიტორიის 40% ტყითაა დაფარული, ტყეების ეკონომიკური და სოციალური პოტენციალის სრულად გათავისუფლება და ამაღდროულად, მათი ეკოლოგიური ფუნქციის შენარჩუნება-გაძლიერება, შეიძლება მთავარი როლი შეასრულოს მდგრად განვითარებაში.

თუმცა, საქართველოს მწვანე ეკონომიკის რაობის განსასაზღვრად შექმნილ სხვადასხვა დოკუმენტში, მეტყვეობის ყველა სხვა ფუნქცია, გარდა გარემოსდაცვითი ფუნქციისა - უგულებელყოფილია. პრიორიტეტები, რომლებიც გვევლინება, როგორც მწვანე ეკონომიკასთან დაკავშირებული სტრატეგიული დოკუმენტები საქართველოში, მოიცავს:

1) ენერგოეფექტურ შენობებს; 2) ენერგიის წარმოება განახლებადი წყაროებიდან, ძირითადად ჰიდრორესურსიდან; 3) მეტად მდგრადი ტრანსპორტის შექმნა, უფრო ეკოლოგიური საწვავის მეშვეობით; 4) უფრო ეფექტიანი და „მწვანე“, განსაკუთრებით კი ორგანული სოფლის მეურნეობის ხელშეწყობა; 5) ნარჩენების მართვა, რეციკლირების გაუმჯობესების ჩათვლით და 6) ეკოლოგიურად უსაფრთხო ტურიზმის განვითარება.

მეტყვეობის შესახებ მხოლოდ მისი გარემოსდაცვითი ფუნქცია უმნიშვნელოდაა ნახსენები. მარტივად რომ ვთქვათ, „მწვანე“ მწვანე ეკონომიკაში აღქმულია, როგორც მეტყვეობის ძირითადი ფუნქცია. მეტყვეობის ეკონომიკური პოტენციალი შეუმჩნეველად არის დარჩენილი. საწარმოს განვითარება, ფერმერებისა და კერძო სექტორის ჩართულობა, ასევე ტყის მდგრადი მართვის თავსებადობა, სათანადოდ არ არის შეფასებული ქვეყნებში, რომლებსაც მემკვიდრეობით ერგოთ ცენტრალიზებული მმართველობა.

ეს ორი ურთიერთდაკავშირებული სამუშაო შეხვედრა მოეწყო იმისათვის, რომ დაწყებულიყო სამოქმედო გეგმის შემუშავების პროცესი, საქართველოს მწვანე ეკონომიკაში მეტყვეობის როლის ჩასართავად; ახალი შეკითხვების წამოსაჭრელად, აღქმული საფრთხეების დასაძლევად და უნარ-ჩვევების გასაუმჯობესებლად - ეფექტური და მონაწილეობითი ანალიზისთვის; ტყის მართვის გეგმის შესამუშავებლად მწვანე ეკონომიკის ხელშეწყობისთვის ინკლუზიური გზით, ზემოდან ქვემოთ მიდგომის საპირისპიროდ.

ეროვნული სამუშაო შეხვედრა ფოკუსირებული იყო რაციონალურ პრინციპებსა და ძირითად სტრატეგიებზე, მეტყვეობისა და მწვანე ეკონომიკის დასაკავშირებლად; ასევე, პრაქტიკულად დემონსტრირებულ ინსტრუმენტებზე, რომლებიც, შესაძლოა გამოყენებული იქნეს მეტყვეობის სამოქმედო გეგმის შემუშავების ინკლუზიურ პროცესში, მწვანე ეკონომიკის ხელშეწყობისთვის. საწვრთნელი სემინარი, რომელიც მოსდევდა ამ სამუშაო შეხვედრას, ფოკუსირებული იყო რეალური პროცესის გზამკვლევის შემუშავებასა და სამოქმედო გეგმის შედგენის მეთოდებზე, ასევე, სამუშაო ჯგუფის შექმნაზე სამუშაოს შესასრულებლად.

სამდლიანი ეროვნული სამუშაო შეხვედრა მოიცავდა შემდეგ ძირითად თემებს:

- ტყის მდგრად მართვისა და მწვანე ეკონომიკის პრინციპები და მათ შორის კავშირი;
- დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობის უნარ-ჩვევები და სატყეო პოლიტიკის დაგეგმვის მეთოდები;
- სატყეო მონაცემების შეგროვება და მართვა;
- შეშისგან ბიოენერგიის გენერირება